AVİM Yorum • No: 2015 / 78 • Mayıs 2015

SARDARAPAT: OLMAYAN ZAFER

Ömer Engin LÜTEM

Her yıl olduğu gibi bu yılda 1918de Osmanlılara karşı kazanıldığı iddia edilen Sardarapat zaferi Ermenistanda törenlerle kutlanmıştır.

Sardarapat Erivan yakınlarındaki bir yerin adıdır. Türk tarih kaynaklarında ve ciddi yabancı kaynaklarda bu isimi taşıyan bir zaferden bahis yoktur. Konu araştırıldığında Rusyanın I. Dünya Savaşından çekilmesinden sonra Osmanlı İmparatorluğunun kaybettiği toprakları geri almak amacıyla saldırıya geçtiği, Rusların bıraktığı toprakları işgal eden Ermenileri kısa zamanda püskürttüğü ve Ermenistanın Gümrü kentini de aldığını, oradan doğu yönünde ilerlemesi sırasında Mayıs 1918 ayı sonunda Başaraban, Karakilise ve özellikle Sardarapat mevkilerinde Ermeni güçlerinin direnişi ile karşılaştığı ve duraklayarak biraz geri çekildiği görülmektedir.

Bu çarpışmalar devam ederken bir yandan da Ermeni ve Osmanlı Delegeleri bir anlaşmaya varmak üzere Batumda müzakere etmekteydiler. Bu müzakereler kısa bir zaman sonra sonuçlanmış ve 4 Haziranda Batumda Ermenistanın sınırlarını da saptayan bir anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşmaya göre Sardarapat Osmanlılara verilmiş ve böylelikle Sardarapat önünde direnmiş olmanın anlamı da kalmamıştır.

Görüldüğü gibi Sardarapat zaferi çarpışmalar sırasında Osmanlı güçlerinin kısa bir süre durdurulmuş olmasından ibarettir ve ortada askeri bakımdan zafer olarak nitelendirilebilecek bir olay yoktur. Buna karşı Ermenilerin açıklaması, Sardarapat zaferinin Osmanlı ordusunun Ermeni milletini ortadan kaldırmasını engellediği şeklindedir. Oysa Osmanlıların hedefinin Ermeniler olmadığı, bir an önce Baküye ulaşmak ve mümkün olursa Hazar Denizinin ötesine geçmek olduğu bilinmektedir; olaylar da bu şekilde gerçekleşmiştir.

Sovyetlerin ilk döneminde Sardarapat zaferinden söz edilmemiştir. Sonraları, 1960lı yılların başından itibaren, olasılıkla Türkiyedeki Amerikan Jüpiter füzelerinin Küba krizinden sonra ortaya çıkmasıyla, gerektiğinde Türkiyeye karşı bir koz olarak kullanabilmek üzere, Ermeni milliyetçiliğinden yararlanmak fikri hâkim olmuş ve bu çerçevede 1967 yılında Erivanda bir soykırım anıtı açılmış ve 1968de, 1918 çarpışmalarının 50. yılında da Sardarapat mevkiinde bu zafere ilişkin bazı anıtlar yapılmıştır. O tarihten beri 24 Nisanda soykırım anıtında 26 Mayısta da Sardarapat ta gösterişli törenler düzenlenmektedir. Bu açıdan bakıldığında Sardarapat zaferi Ermenilerden ziyade Sovyetlerin bir icadı olarak görülmektedir.

Aşırı milliyetçilik duygularının hâkim olduğu Ermenistan kamuoyu ve hükümetleri bu sanal zaferi hemen benimsemişler ve kutlamaya başlamışlardır. Bunda asırlardan beri bir Ermeni devleti olmamasının, dolayısıyla Ermeniler için da ortada kutlanacak bir zafer bulunmamasının rolü büyüktür. Bu açıdan Sardarapat zaferi bir boşluğu doldurmuştur. Ayrıca Osmanlılara karşı fiktif de olsa bir zafer kazanmış olması Türkler için beslenen olumsuz duyguların ifadesi için uygun bir fırsat ve milli bir övünme aracı oluşturmuştur. O kadar ki Çanakkalede galip gelen Türk ordularının Sardarapatda Ermenilere yenildiği gibi gerçek dışı yorumlar bile yapılmıştır.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "SARDARAPAT: OLMAYAN ZAFER." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2015 / 78. Mayıs 28. Erişim Ekim 30, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/SARDARAPAT-OLMAYAN-ZAFER

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır